

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้จัดทำรายงานภาวะสังคม เพื่อเสนอรายงานความเคลื่อนไหวปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต โดยพบว่าปัญหาที่น่าเป็นห่วงมากที่สุด คือ ปัญหาด้านอุบัติเหตุ และปัญหาครอบครัวที่มีแนวโน้มขาดความอบอุ่น สมาชิกในครอบครัวต่างคนต่างทำงานเนื่องจากสภาวะทางเศรษฐกิจ อีกทั้งปัญหาครอบครัวก็ยังส่งผลกระทบต่อเยาวชนด้วย คือ ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร และมีการทำแท้งปีละ 300,000 ราย โดยผู้หญิงส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงอายุ 14-20 ปี และมีสถานภาพเป็นนักเรียนหรือนักศึกษา (เดลินิวส์, 25 มีนาคม 2547)

มีการศึกษาเพื่อคาดประมาณอัตราการทำแท้งในประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลจากสถิติจำนวน ผู้ป่วยที่เกิดภาวะแทรกซ้อนจากการทำแท้งที่เข้ารับการรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลภายใต้การดูแลของกระทรวงสาธารณสุข ยังไม่รวมจำนวนผู้ที่ไปทำแท้งแล้วไม่เกิดภาวะแทรกซ้อน หรือเกิดภาวะแทรกซ้อนแต่ไม่ได้มารักษาที่โรงพยาบาล โดยมีการศึกษาในเชิงลึกในโรงพยาบาลของรัฐ จำนวน 5 แห่ง พบว่า ภาวะแทรกซ้อนที่เกิดจากการทำแท้งมี ตกเลือดอย่างหนัก บาดทะยัก การติดเชื้อเข้ากระแสโลหิต การอักเสบของอวัยวะสืบพันธุ์ ภาวะแทรกซ้อนในปอด ภาวะไตวาย เกิดลิ่มเลือดในหลอดเลือด จนถึงต้องตัดมดลูกทิ้งและเสียชีวิต โดยที่โรงพยาบาลทั้ง 5 แห่งนี้ต้องสูญเสียงบประมาณกว่า 2 ล้านบาท ในการรักษาผู้ป่วยเหล่านี้ (สุชาติ, 2541 : บทคัดย่อ) นพ.เมธี ผู้อำนวยการกองอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย (ผู้จัดการ, 12 ตุลาคม 2548) กล่าวว่า เมื่อปี 2542 ได้สำรวจผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาเนื่องจากการทำแท้งในโรงพยาบาล 778 แห่งทั่วประเทศ พบว่ามีผู้ทำแท้งเข้ารับการรักษากว่า 40,000 คน ในจำนวนนี้ได้สัมผัสภาวะเจ็บปวดและเหตุผลที่ต้องทำแท้งจำนวนกว่า 2,000 คน พบว่า กลุ่มอายุยังเป็นวัยรุ่น ผ่านการทำแท้งเถื่อน มีตั้งแต่การใช้ยาล้างห้องน้ำใส่ช่องคลอด ทำให้ได้รับอันตราย บางคนช็อกห้องขาดใจจากการบีบ นวด หรือทุบท้อง ซึ่งน่าเป็นห่วงมาก เพราะมีบางคนติดเชื้อในกระแสเลือดถึงกับเสียชีวิต บางคนติดเชื้อที่อวัยวะภายในต้องเสียค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง เฉลี่ยคนละกว่า 20,000 บาท สำหรับสถานการณ์จริง ๆ ไม่มีการบันทึกไว้เพราะว่าการทำแท้งถือว่าผิดกฎหมาย แต่คาดว่าน่าจะมีคนทำแท้งแต่ละปีหลายแสนคน

นพ.เมธี กล่าวด้วยว่า ประเทศไทยมีประชากรวัยรุ่นประมาณ 1 ใน 4 ของประชากร 63 ล้านคน การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ พฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมของวัยรุ่น ทำให้ต้องเผชิญกับความเสี่ยงหลายด้าน เช่น อุบัติเหตุ

และระบบสร้างเครือข่ายอินเทอร์เน็ตทันสมัยกระจายความรู้ ส่วนการใช้ทุกมิติคือแก้ตามภาระหน้าที่/ประเด็นปัญหา/พื้นที่

6. สร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาในพื้นที่เสี่ยง โดยสถานศึกษาต้องจัดทำฐานข้อมูล สถานการณ์ พื้นที่เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน และการติดตามประเมินผลโดยทำงานร่วมกับส่วนราชการอื่น และเครือข่ายผู้ปกครองและชุมชน

7. การค้นหาต้นแบบความสำเร็จเพื่อสู่การขยายผล ใช้การสอนด้วยกิจกรรมหลากหลาย โดยวิเคราะห์ถึงความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก มักใช้ภาษา คำพูดโดนใจ ใช้ประเด็นปัญหาสังคมโดยยกสถานการณ์มาให้ให้นักเรียนคิด เปรียบเทียบให้เห็นชัดเจน มีเกร็ดความรู้เพื่อให้ความสนุกสนาน ขณะเดียวกันได้เรียนรู้เท่าทันอารมณ์ ความเปลี่ยนแปลง และใช้สื่อการเรียนการสอนให้เข้าใจบทเรียน

8. ฟังเสียงจากเยาวชน

9. สร้างนิสัยรักการอ่านให้เรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้นเพื่อใช้ปัญญาเป็นภูมิคุ้มกันภัย

จากการติดตามการสอนเพศศึกษาในประเทศไทย (ยุพา และกอบกาญจน์, 2541 :21-23) พบว่า การสอนด้วยวิธีเดิมไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากมีปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อการสอน ประกอบด้วย (1) หลักสูตรเพศศึกษามีเนื้อหาวิชาแบบกว้างๆ เน้นทางด้านสังคมทั่วไป เนื้อหาธรรมชาติทางเพศไม่เป็นไปตามพัฒนาการทางเพศปัญหาทางเพศไม่ทันสมัย ไม่ตอบสนองความอยากรู้เห็นของวัยรุ่น (2) ทศนคติของผู้สอนวิชาเพศศึกษาไม่ดีต่อเรื่องเพศเพราะสังคมคิดว่าเรื่องเพศเป็นสิ่งน่าอายทำให้ไม่สะดวกใจต่อการสอน (3) กระบวนการเรียนการสอนส่วนใหญ่ใช้การบรรยายเป็นเหตุให้ผู้เรียนไม่ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม การเรียนรู้ (4) สื่อการเรียน การสอนในเรื่องเพศมีน้อย ไม่ทันสมัย ทำให้ไม่น่าสนใจ ไม่กระตุ้นการเรียนรู้ (5) ปัจจัยอื่น ๆ เช่น การบริหารจัดการนโยบายและบรรยากาศในสถานศึกษาที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอน เพศศึกษาให้มีประสิทธิผลยิ่งขึ้น

ดังนั้นการสอนเพศศึกษาก็ยังวนเวียนอยู่กับปัญหาเดิม ๆ วิธีการสอนที่โรงเรียนใช้อยู่เป็นวิธีเก่า ๆ เช่น การบรรยายเนื้อหาในขอบเขตที่หลักสูตรกำหนดไว้ การใช้สื่อทันสมัยยังมีน้อย (อุรสา, 2545: 3) ประกอบกับยังยึดติดกับความเชื่อเดิมๆ ว่าตัวเนื้อหาเรื่องลึกลับน่าอาย ขัดต่อวัฒนธรรม ศีลธรรม เป็นเรื่องที่ไม่ควรพูดถึงจึงเป็นผลให้การถ่ายทอดของผู้สอนในด้านเนื้อหาไม่กระจ่าง เพื่อให้เกิดความคิดในแนวใหม่จึงควรมีการปรับปรุงคุณภาพของการเรียนการสอนเรื่องเพศศึกษาให้มีวิธีสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน ให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริง และหันมาใช้วิธีการสอนแบบใหม่ที่เน้นให้ผู้เรียน และผู้สอนได้ทำกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกัน เพราะจะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี มีความกล้าในการซักถาม และได้ทราบคำตอบที่ตนเองสนใจหรือยังไม่กระจ่าง

จากสภาพปัญหาดังกล่าว เพื่อลดปัญหาของเยาวชนไทยในเรื่องเพศที่ส่งผลกระทบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและเศรษฐกิจ ตลอดจนงบประมาณที่ต้องทุ่มไปกับการรักษาพยาบาล

ที่สามารถป้องกันได้ และเพื่อให้วัยรุ่นสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพที่ถูกต้อง โดยเฉพาะข้อมูลเรื่องเพศ สถาบันการศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้ในเรื่องเพศ เพราะสถานศึกษาถือเป็นแหล่งที่ใกล้ชิดที่สุดกับวัยรุ่น เนื่องจากวัยรุ่นส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วงวัยเรียน อีกทั้งปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นควรที่จะได้รับการแก้ไขโดยการให้การศึกษาที่ถูกต้อง ทั้งนี้เพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพิจารณาจากหัวข้อ “พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ” จากการรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยการใช้สนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ ประชากรในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จำนวน 20 แห่ง ๆ ละ 40 คน รวม 800 คน โดยการสุ่มแบบเจาะจงจาก นักศึกษาทุกชั้นปี

3. ขอบเขตด้านเวลา การวิจัยครั้งนี้ เริ่มดำเนินการตั้งแต่ ปีการศึกษา 2550 ถึง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. เพศศึกษา หมายถึง การให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศ ความแตกต่างระหว่างเพศ และความสัมพันธ์อันดีต่อกันระหว่างเพื่อนร่วมเพศและเพื่อนต่างเพศ เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง ไม่สร้างปัญหาตลอดจนเป็นภาระให้แก่ตนเอง ครอบครัว และสังคม

2. พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ หมายถึง การปฏิบัติที่มีผลต่อพฤติกรรมของนักศึกษาที่จะทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ อันเป็นผลจากการเจริญเติบโตและพัฒนาการ โดยมีสัญชาตญาณของความอยากรู้อยากเห็น ความอยากรทดลอง และสัญชาตญาณทางกามารมณ์